

Dr. Gáspár Tibor

A MAGYAR HONVÉDSÉG LOGISZTIKAI RENDSZERÉNEK TÖRTÉNETE

VIII. A logisztikai rendszer kialakulása és fejlődése napjainkig a csapattagozatban

II. rész

DOI: 10.30583/2019/1-2/176

Absztrakt

A szerző egy nagyobb kutatási téma – A Magyar Honvédség logisztikai rendszerének története - újabb fejezetét adja közre. Ez a rész a logisztikai szervezetek változásait mutatja be a rendszerváltást követő negyed században (1990 – 2015). A fejezet II. része a korszakban végbement technikai fejlesztésekkel és a logisztikai folyamatokban bekövetkezett változásokkal fog majd foglalkozni.

Kulcsszavak: *logisztika, anyagi-technikai biztosítás, logisztikai szervezetek.*

Abstract

The author is introducing a new chapter in a larger research topic - The History of the Logistic System of the Hungarian Defense Forces. This chapter presents the changes of logistics organizations during the post-communist quarter century (1990 - 2015). Chapter II. will be dealt with technical improvements in the era and changes in logistics processes.

Keywords: *logistics, material-technical support, logistics organizations.*

2. A csapattagozat logisztikai rendszere¹

---

¹ Gáspár Tibor (szerk.): Katonai logisztika. Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, Budapest, 2009. – 24 - 35. oldal.

A csapattagozat logisztikai rendszere a vizsgált időszakban viszonylag gyorsan kialakult, és az idők folyamán lényeges változások nem voltak, leszámítva azt a pár évet, amikor a tervezést és a logisztikai feladatok végrehajtását szét akarták választani. Ez csak egy elvetélt, rossz kísérlet volt, nem is élt meg néhány évnél többet.

A katonai hierarchiában a szervezetek törzseiben a *tervező* elemeknél megkülönböztetünk zászlóalj logisztikai részleget (S-4), dandár logisztikai főnökséget (G-4), illetve a dandárszintű repülőbázisok logisztikai főnökségét (A-4), valamint a haderőnemek, 2007-től az MH ÖHP Logisztikai Főnökségét, a (J-4) elemet.

A század törzseiben egy-két beosztás igen, de önálló logisztikai elem nem található.

A valós logisztikai biztosítást, vagyis a katonák ellátását, a technikai eszközök kiszolgálását, illetve az ehhez kapcsolódó részletes feladatokat a *végrehajtó* szervezeti elemek teljesítik a következők szerint. Zászlóaljnál logisztikai század (helyőrség-, és törzstámogató század vagy szakasz), dandárkötelékben logisztikai zászlóalj (helyőrség-támogató elem), ezred kötelékben logisztikai és/vagy helyőrség-támogató század/szakasz, míg a haderőnemeknél logisztikai ezred vagy zászlóalj volt szervezve. 2007 után az MH ÖHP számára az MH 64. Boconádi Szabó József logisztikai ezred került felállításra a (műveleti) logisztikai támogatási feladatokra.

A felsorolt logisztikai struktúrát kiegészítették a központi logisztikai szervezetek, ellátó központok. Az ellátó központok egy többlépcsős integrációs folyamaton mentek keresztül.² A kezdeti ágazati ellátó központokból ágazatcsoportos, majd integrált ellátó központok lettek, mint az MH Logisztikai Ellátó Központ (MH LEK) és az MH Veszélyesanyag Ellátó Központ (MH VEK). Az MH Katonai Közlekedési Központ (MH KKK), valamint az MH Légijármű Javítóüzem (MH LéJü) gyakorlatilag csak belső átalakulásokon estek át, és központi ellátó szervekként funkcionáltak. A logisztikai támogatás egyes elemei az idők folyamán (a hadsereg csökkentésének hatásaként, az önálló javító szervezetek felszámolását követően) a szakcsapatokhoz kerültek, mint például az MH 1. Honvéd Tűzszerész és Hadihajós Ezredhez (Zászlóaljhoz) (MH 1. HTHE) a hajó javítási-kiszolgálási képesség, illetve az MH 43.

---

² Az ellátó központok integrációjáról részletesen írtam a Honvédségi Szemle 2014/1. számában.

Nagysándor József Híradó és Vezetéstámogató Ezredhez (MH 43. hír és vt. e) a fegyverzeti, harc- és gépjármű és műszaki logisztikai támogatási képesség (alegység).

Az MH Támogató Dandár (majd Helyőrségi Támogató Dandár, MH vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandár) elemei, alegységei a HM Honvéd Vezérkar és HM háttérintézményei érdekében fejtik ki tevékenységüket.

A tervező-irányító és a végrehajtó kötelékek az MH működtetése érdekében a következő feladatokat hajtják végre.

A századnál az alegység törzsében - a parancsnok közvetlen alárendeltségében - általában egy-két fő logisztikai beosztás került rendszeresítésre. A századméretű köteléknél jelentkező logisztikai tervezéssel-szervezéssel összefüggő feladatokra ez a létszám elégséges. Ezek a beosztottak elvégzik a század anyagszükségleteinek összeállítását, a logisztikai szakanyagok mennyiségi nyilvántartását, és figyelemmel kísérik a haditechnikai eszközök üzemeltetésének mutatóit. Nyilvántartják a hitelesítéssel, kalibrálással kapcsolatos adatokat. Felügyelik az anyagok és eszközök személyhez kötésének megvalósulását, részt vesznek a parancsnoki ellenőrzések végrehajtásában. Munkájukkal támogatják a századparancsnok tevékenységét, és a század logisztikai helyzetéről adatot, információt szolgáltatnak a zászlóalj törzs számára.

A zászlóalj törzsébe önálló logisztikai részleg (S-4) van szervezve. A részleg rendszerint 3-4 fő tisztből, illetve 5-6 fő tiszthelyettesből vagy szerződéses katonából áll. A mintegy 10 fős részleg összetételénél fogva korlátozottan alkalmas a logisztikai szakterület lefedésére, ennek megfelelően haditechnikai és hadtáp, közlekedési szakképesítésű személyekből tevődik össze. Ez a szakállomány a felelős a zászlóalj logisztikai szükségleteinek tervezéséért, az igények összesítéséért és az összegzett szükségletek továbbításáért a dandár- (Repülőbázis) törzs logisztikai főnöksége felé. A zászlóalj logisztikai törzse végzi az üzemeltetett haditechnikai eszközök egyéni vagy kollektív felszerelések karbantartásának, technikai kiszolgálásának tervezését, illetve a végrehajtás irányítását. Elengedhetetlen kötelezettsége az eszközök üzemidejének, futásteljesítményének figyelemmel kísérése, nyilvántartása. A zászlóalj törzs logisztikai szakállománya készíti el az igénybevételekhez, kiképzéshez, gyakorlásokhoz, gyakorlatokhoz szükséges számvetéseket, és természetesen végzi a zászlóalj

alegységeinél a szakterület ellenőrzését is. Kiemelt szerepet tölt be az anyagi fegyelem fenntartásában, az igénybevételi és az üzemeltetési előírások betartásában. A részleg szakmailag irányítja a századok logisztikai szakállománya, valamint a zászlóalj logisztikai század szaktevékenységét. A zászlóalj logisztikai részlege szakfeladatait a dandár ezred logisztikai főnökségének szakmai irányításával látja el. Saját hatáskörében támogatja a zászlóaljparancsnok munkáját, és irányítja a zászlóalj teljes állományának logisztikai szaktevékenységét, azon belül a személyi állomány ellátását, a haditechnikai eszközök kiszolgáltatását. Tervezi és szervezi a raktári készletek frissítését, cseréjét, a szavatossági idők nyomon követését. Terveket dolgoz ki a készenlét fokozásának feladataira, a tárolt készletek elrendelt szintre történő kiegészítésére, valamint azok szállításhoz történő előkészítésére és mobilizálására.

A dandár (bázis), ezred (ellátó-központ) törzsében logisztikai főnökség van szervezve. A főnökség alaprendeltetése a katonai szervezet logisztikai szükségletének számvetése, a katonai szervezet logisztikai szakfeladatainak tervezése, szervezése, azok végrehajtásának irányítása, ellenőrzése. A főnökség a feladatát általában a törzsfőnök szolgálati alárendeltségében, a parancsnok követelményei, az MH ÖHP haderőnemi szintű logisztikai főnökség szakmai felügyelete mellett végzi. A főnökség szakirányítási tevékenységet folytat a zászlóaljknál folyó technikai kiszolgáltatás, üzembentartás, illetve az anyagi biztosítás területén. A főnökség tervező tisztekből, tiszthelyettesekből, (haditechnikai, hadtáp, gazdálkodó és közlekedési szakállományból) épül fel. A dandár (bázis) logisztikai főnökség végzi az egész szervezetre kiterjedő nyilvántartások vezetését is, ellenőrzi és koordinálja a csapat logisztikai kiképzésének végrehajtását. A főnökség személyi állománya elérheti a 25-35 főt.

A dandár logisztikai főnökség a zászlóaljak és a dandár közvetlen alegységei logisztikai igényei alapján összesítve tervezi a dandár működéséhez szükséges – a következő időszakra vonatkozó - logisztikai erőforrás-igényeket. Az összesített szükségleti tervet megküldi az MH ÖHP parancsnoka részére, aki e terv alapján biztosít erőforrást a dandár részére. Az előjárótól kapott logisztikai javak ismeretében a dandár logisztikai főnökség alternatívákat dolgoz ki a parancsnok számára azok felhasználásáról. A folyamat végén a parancsnok szabja meg a zászlóaljak felkészítéséhez, kiképzéséhez szükséges anyagi javak, eszközök elosztását.

A logisztikai feladatokat végrehajtó szervezetek a következők:

Logisztikai század: A magyar haderőben a legkisebb szervezetszerű logisztikai végrehajtó elemként a zászlóalj logisztikai századai működnek. A logisztikai századok rendszerint javító és szállító alrendszereket (szakaszokat) foglalnak magukba.

A **század javító szakasza** felelős a zászlóalj haditechnikai eszközei üzemben tartása terén a kisjavítások, beszabályozások, időszakos ellenőrzések végrehajtásáért. Olyan technikai kiszolgálási feladatokat lát el, amelyeket a kezelők a szakmai felkészültségük vagy megfelelő szerszám, műszeres felszerelés hiányában nem képesek elvégezni. A javító szakasz tárolja és használja fel azon javító készleteket, tartalékalkatrészeket, amelyek a zászlóalj technikai eszközei után csoportos készletet képeznek.

A **szállító szakasz** feladata az anyagi készletek málházása, szállítása és mozgatása. A szakasz szállítóképességének kialakításával szemben nagyon fontos követelmény, hogy a zászlóalj készleteit tekintve 5 napi anyagi készlet (SDOS - Standard Days of Supply) raktározására és szállítására legyen képes.

A katonai szervezet anyagi készleteit az egységszintű logisztikai raktárak tárolják.

Logisztikai zászlóalj: A logisztikai zászlóalj felépítése javító, ellátó és szállító századokra tagozódik, valamint e logisztikai szakmai szervezeteket kiegészíti egy törzstámogató szakasz, amely a zászlóalj vezetéséhez, híradó összeköttetéséhez szükséges biztosítást végzi el.

A **javító század** feladata azon technikai kiszolgálási tevékenység ellátása, amelyet az eggyel alacsonyabb szervezetszerű elem kapacitás, felszerelés vagy megfelelő szakállomány hiányában, nem tud végrehajtani. Szükség esetén feladat-végrehajtás során közvetlen támogatást ad a végrehajtó zászlóalj részére is. A javító század kisjavításokat, beszabályozásokat hajt végre a katonai szervezet minden technikai eszközére kiterjedően, de alkalmas a technikai eszközök fődarabcsere javítására is.

A logisztikai zászlóalj **szállító századának** rendeltetése a katonai szervezet teljes személyi állománya és technikai eszközei után számvetett anyagi készletek 2 napos (SDOS) szintjének eszközökön történő tárolása és szállítása, mozgatása. A tárolás feladatai magába foglalják

az anyagi készletek kezelését, ellenőrzését, frissítését, szükség esetén azok cseréjét, felhasználás esetén azok pótlását.

Logisztikai ezred alaprendeltetése az összhaderőnemi haderő hadműveleti tevékenységének haderőnemi szintű logisztikai támogatása. Szervezeti struktúrájában megtalálható a szállító zászlóalj, a nemzeti támogató zászlóalj, illetve a mozgáskoordináló század. A haderő szervezetében az MH 64. Boconádi Szabó József Logisztikai Ezred található, amely az MH ÖHP parancsnok szolgálati alárendeltségébe tartozik.

Alaprendeltetésében leírtaknak megfelelően a legfontosabb az MH külföldi, békefenntartó és válságreakáló missziós szerepvállalásának, a felajánlott magas készenléti (telepíthető) erők (HRF), NATO/EU felajánlott erők (NRF) tényleges feladatokat ellátó alegységei és kontingensek hazai földről történő nemzeti támogatása. Ennek megfelelően az ezred látja el mindazon feladatokat, amelyek élő kapocsként szolgálnak hazánk és a missziós műveleti területek között. A logisztikai ezred kompetenciájába tartozik a nemzetközi erőkbe felajánlott készenléti szervezetek (NRF váltások) előírt 23 napos (SDOS) anyagi készenlétének megalakításával, tárolásával, annak mobilitásának biztosításával kapcsolatos feladatok. Az egység feladata missziók felállításával és felszámolásával összefüggő logisztikai feladatok ellátása (ez nem kisebb feladat, mint az adott kötelék valamennyi anyagi készletének összeállítása és a készenlét 6 hónapja alatti rendelkezésre állás biztosítása, feladat elrendelése esetén szállítása, majd a készenlét megszüntével a kötelék anyagi elszámoltatása). A külföldön alkalmazásra kerülő magyar katonai kontingensek (alegységek) nemzeti támogatásának végrehajtása, ellátása, eszköz- és anyag- utánpótlásának biztosítása, a külföldi feladatvégrehajtásra létrehozott ideiglenes katonai szervezetek gazdálkodási feladatainak „hátszági” végzése. A felajánlott erők Nemzeti Támogató Elemeinek (NTE) megalakítása, felkészítése és készenlétének fenntartása. Az ezred végzi a nemzetközi feladatokkal kapcsolatos vám-ügyintézéshez kapcsolódó közvetlen előkészítő feladatokat, az olyan adminisztratív tevékenységet, mint az ÁFA visszaigénylés. A szervezetébe tartozó mozgás-koordináló csoportokkal részt vesz a szövetséges műveleti tevékenységek hadszíntéri mozgásbiztosításában.

A beérkezett – és jóváhagyott – anyagigénylések alapján végrehajtja a missziók számára szükséges, hazai ellátási forrásból biztosított anyagok és technikai eszközök vételezését, beszerzését. Az

utánszállítások végrehajtása érdekében tárolja és készletezi, egység-
rakományokba rendezi a kiszállításra kerülő anyagokat, és utánszál-
lítja a készleteket a határokon túl alkalmazott honvédségi szervezetek-
hez.

Az ezred végzi az összhaderőnemi haderő-érdekű szállítási felada-
tokat, a központi szállításokat, a hazai katonai szállítások és mozgató-
sok koordinálását és biztosítását.

Az ezred részt vesz az MH ÖHP szolgálati alárendeltségébe tartozó
katonai szervezetek harckiképzésének logisztikai támogatásában, biz-
tosítja a nemzetközi és hazai gyakorlatok logisztikai támogatását.
Alaprendeltetéséből adódóan logisztikai támogatást nyújt - felkérésre -
más nemzetek hazánkban, vagy a magyar erők részére, külföldön
megrendezett gyakorlatokhoz. Ugyancsak alaprendeltetéséből adódik,
hogy az MH ÖHP alárendeltségébe tartozó szervezetek részére, azok
harckiképzési feladataihoz megerősítő támogatást ad, ilyenek lehetnek
a nehézgép-, az anyag- és a személyszállítás.

A Magyar Köztársaság biztonsági stratégiája értelmében az ezred
szerepet vállal a Befogadó Nemzeti Támogatás (BNT) feladataiban.
Képességei alapján részt vesz a Honvédelmi Katasztrófavédelmi
Rendszer feladataiban a kijelölt erővel és technikai eszközeivel.

Központi rendeltetésű szervezetek: Központi rendeltetésű szer-
vezetekhez sorolhatjuk azon katonai egységeket, amelyek tevékeny-
ségükkel a teljes HM tárca logisztikai támogatásában vesznek részt,
vagy a haderő érdekében speciális feladatokat valósítanak meg.

Ellátó központok: Az MH LEK és az MH VEK végezték 2013 köze-
péig, majd ezt követően az MH Anyagellátó Raktárbázis végzi a logisz-
tikai szakanyagok és eszközök biztosítását a HM és háttérintézményei,
valamint az MH csapatai számára.

Az MH LEK kompetenciájába tartozott a fegyverzeti, a páncélos és
gépjármű-technikai, a híradó és informatikai (elektronikai), a műszaki,
a vegyvédelmi, a kiképzéstechnikai, a mérésügyi, a ruházati, az élel-
mezési, a humán anyagi, a térképészeti szakanyagok beszerzésének,
tárolásának köre. Az MH VEK a lőszer, robbanóanyag, műszaki harc-
anyag, a hajtó- és kenőanyag ellátásért volt felelős. Ebből látható, hogy
a két ellátó központ felelősségi körébe tartozott minden eszköz és
anyag biztosítása - a speciális közlekedési szaktechnikai eszközök és

felszerelések, az egészségügyi, illetve az elhelyezési szakanyagok, anyagok kivételével. Az MH-ban érvényes ellátási normák és készletezési előírások figyelembevételével alakították meg, hozták létre a központi anyagi készleteket. A készleteknél elvégezték a tárolási feladatokat, a szavatossági időn belüli cserét, frissítést, anyagkiadást, a tárolás alatti minőségellenőrzést. A központi beszerzéseknél elvégezték az anyagok végátvételét. Az ellátó központok vezették az MH központi nyilvántartást. A jóváhagyott költségvetési összeghatárig kötelezettséget vállaltak áruk beszerzésére és szolgáltatások megrendelésére, és nyilvántartották a megrendelések szállítók szerinti teljesítését. Az ellátó központoknak szerepük volt a nomenklatúrájukba tartozó anyagok és technikai eszközök rendszerbeállításában, rendszerből történő kivonásában, valamint az új eszközök, anyagok csapatpróbájában. Az ellátó központok biztosították az MH „békétől eltérő” időszakos logisztikai szükségleteinek kielégítését, a központi tárolású anyagok és eszközök csapatok részére történő kiadását.

Az MH LEK közigazgatási hatósági jogkörökkel is rendelkezett az MH gépjárműveinek forgalomba helyezése, hatósági okmányokkal- és jelzéssel történő ellátása, forgalomból való kivonása területén. Szintén az MH LEK végezte a HM tárca kezelésében lévő gépjárművek kötelező felelősség- és CASCO-biztosításhoz kötődő nyilvántartás vezetését, a CFE (az „Európai Hagyományos Fegyveres Erőkről Szóló Szerződés”) szerint korlátozás alá eső harci technika tárolását. Az MH LEK struktúrájába tartozott a számítástechnikai javító kapacitás, így képes volt a számítástechnikai eszközök, felszerelések és anyagok javítására, szervizelésére. Jogosult volt az MH használatában lévő sugárzó és mérgező anyagok, készítmények feldolgozásával és gazdálkodásával kapcsolatos feladatok végzésére. A Mérésügyről szóló 1991. évi XLV. törvény rendelkezésének megfelelően – az Országos Mérésügyi Hivataltól kapott feljogosítás alapján – jogosult volt az MH mérőeszközeinek kalibrálásával kapcsolatos feladatok végzésére, illetve az MH kezelésében lévő anyagok, eszközök termékazonosítási feladatainak ellátására. A hivatásos és szerződéses igényjogosult tiszti, tiszthelyetesi állomány ruházati utánpótlása érdekében katonai ruházati ellátó pontokat működtetett.

Az ellátó központoknak döntő szerepük volt a HM vagyonkezelésébe tartozó feleslegessé vált vagyonelemek hasznosítása terén.

E feladatokat, a két szervezet egyesülése után, az MH Anyagellátó Raktárbázis végzi. A szervezet rendeltetése:

Az MH Anyagellátó Raktárbázis alaptevékenysége a hatáskörébe tartozó szakanyagok és eszközök teljes körű, végrehajtott szintű logisztikai biztosítása a Honvédelmi Minisztérium és háttérintézményei, valamint a Magyar Honvédség alakulatai részére. Hatékonyan közreműködik az ország védelmi képességeinek fejlesztésében, fenntartásában; szaktechnikai eszközeivel és anyagaival biztosítja a haderő tevékenységét. Végzi a katasztrófahelyzettel összefüggő, valamint a minősített időszakos tevékenység logisztikai biztosítási feladatait.

Fő feladatai:

- A Honvédelmi Minisztérium és háttérintézményei, valamint a Magyar Honvédség alakulatai szakanyagokkal történő ellátása, a szaktechnikai eszközök és gépek csapatszintű szervizelése, javításának koordinálása;
- Az ellátási és készletezési előírások figyelembevételével a központi anyagi készletek tárolásának megszervezése, karbantartása, tárolási és szavatossági időn belüli cseréje, az anyagi készletek és tartalékok központilag meghatározott szinten tartása;
- A központi beszerzésű szakanyagok végátvételének központi nyilvántartásba vételének végzése, és azok tárolása alatti minőségellenőrzése; Biztosítja a nomenklatúrájába tartozó szakanyagokról, a hozzá kapcsolódó alkatelemekről és fenntartási anyagokról az MH szintű naprakész nyilvántartást, valamint adatszolgáltatást.
- A megrendelések és a teljesítések szállítók szerinti nyilvántartása;
- Az „Európai Hagyományos Fegyveres Erőkről Szóló Szerződés” (CFE szerződés), a ”Bizalom és Biztonságerősítő Intézkedések (CSBM) alapján korlátozás alá eső harci technika tárolásának biztosítása, illetve diszlokációjáról adatszolgáltatás végrehajtása;
- Közigazgatási hatósági eljárás keretében az MH gépjárműveinek forgalomba helyezése, hatósági okmányokkal és jelzéssel történő ellátása, forgalomból való kivonása;
- A közlekedésbiztonsággal, a közúti gépjármű-rendészeti tevékenységgel, valamint a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási kötelezettség alól mentes gépjárművek körének és

nyilvántartásának szabályaival összefüggő szabályozások, intézkedések kidolgozása, illetve a kidolgozásban való részvétel;

- Jogsabályok alapján az MH használatában lévő sugárzó és mérgező anyagok, készítmények feldolgozásával és gazdálkodásával kapcsolatos feladatok végzése;
- Az MH vagyonkezelésébe tartozó feleslegessé vált vagyonelemek kivonásával kapcsolatos feladatok végzése;
- A hivatásos és szerződéses igényjogosult tiszti, altiszti állomány ruházati ellátásának biztosítása a katonai ruházati ellátó pontokon keresztül;
- Az utalt honvédelmi szervezetek ellátása a működésükhöz szükséges rejtjelző eszközökkel és anyagokkal, a rejtjelző és rejtjelző elszámolású eszközök javíttatásának szervezése. Ezen feladatok végrehajtása során az érvényben levő utasítások szerint rejtjeltevékenység folytatása;
- A hatáskörébe tartozó központi költségvetési előirányzatok kezelése és nyilvántartása;
- A jóváhagyott költségvetési kereten belül – a hatályos beszerzési szabályok előírásai betartásával – az áruk beszerzésére és szolgáltatások megrendelésére kötelezettségek vállalása, szerződések kötése;
- Részvétel a nomenklatúrájába tartozó szakanyagok és szaktechnikai eszközök rendszerbeállításában, üzemben- tartásában, rendszerből történő kivonásában, valamint az új eszközök, anyagok csapatpróbájában, azok eredményeinek értékelésében;
- A Mérésügyről szóló hatályos törvény rendelkezésének megfelelően – az Országos Mérésügyi Hivataltól kapott feljogosítás alapján – az MH mérőeszközeinek kalibrálásával kapcsolatos feladatok végzése;
- A HM szintű ellátási normák és normatívák szerkezetének, pénzértékét befolyásoló statisztikai adatoknak a gyűjtése, azok feldolgozása, javaslatok összeállítása, javaslattétel az ellátási pénznormák, anyagnormák (pótnormák), normatívák változtatására;

- A saját működést biztosító csapatlogisztikai tevékenység végzése;
- Ellátja a hozzá utalt honvédelmi szervezeteket az előírt anyagokkal, végzi a csapatszintű szaktechnikai eszközök és gépek szervizelésének, javításának koordinálását;
- Részt vesz az MH békétől eltérő logisztikai támogatásának megszervezésében. Szakutasítások előírásai szerint végzi a nomenklatúrájába tartozó anyagok minőségbiztosítását, műszaki ellenőrzését, a laboratóriumi szavatossági vizsgálatokat.
- A környezetet nem szennyező és nem veszélyeztető módon a jogszabályoknak megfelelően végzi a hulladékgazdálkodással kapcsolatos feladatok végrehajtását, részt vesz az üzemanyaggal kapcsolatos veszélyes hulladékok gyűjtésében és ártalmatlanításában.³

MH Légijárműjavító Üzem (MH LéJü) fő tevékenysége az MH repülő- és légvédelmi csapatainál rendszeresített repülőtechnikai eszközök és repülőtechnikai felszerelések, az üzem részére rendelkezésre álló technológia és meghatározott mértékű jogosultságainak keretén belüli javítása, felújítása, gyártása és fejlesztése.

Feladatai kiterjednek az An-26 típusú szállító-repülőgépek 6, 18 és 36 havi időszakos munkáinak végrehajtására, szervizjavítására és végezte az L- 39ZO típusú kiképző-repülőgépek 12 és 24 havi időszakos munkáit (amíg azok rendszerben voltak). Az üzem nem csak konkrétan a repülőtechnika kiszolgálására hívatott, hanem elvégzi a repülőgépek, helikopterek tartozékainak, földi kiszolgáló eszközeinek javítását, szerkezeti átalakítását, műszaki fejlesztését is. Az állomány szaktudása és technológiai képessége alkalmassá teszi a repülőtechnikáról leválasztott berendezések, blokkok javítására, földi kiszolgáló eszközök felújítására, gyártására és a légijárművek sérülései javítására. Feladatkörébe tartozik a nyomástároló edények (oxigén, nitrogén, levegő) ellenőrzése, hitelesítése, töltése; hajtóművek, reduktorok olajmintáinak analízisa, a repülőcsapatok általános és speciális mérőműszereinek, ellenőrző berendezéseinek javítása, kalibrálása. Ehhez a Nemzeti Akkreditáló Testület által akkreditált vizsgáló-laboratóriummal rendelkezik. A repülőtechnika terén meglévő szaktudás alapján elvégzi a

---

³ www.honvedelem.hu/szervezet/mh_anyagellato_raktarbazis (2014.05.05.)

rendszerből kivont repülőtechnikai eszközök bontását, megsemmisítését, és műszaki háttérrel biztosít a repülőesemények kivizsgálásában.

MH Katonai Közlekedési Központ (MH KKK) feladata a Magyar Honvédség csapatainak, szervezeteinek teljes körű belföldi és nemzetközi viszonylatú csapat-, anyag- és személyszállítási, speciális közlekedési, valamint szállítmánykísérési, rakodási és szakmai kiképzési feladatainak tervezése, szervezése, koordinálása, végrehajtása és ellenőrzése.

A központ képes arra, hogy elvégezze hazánk területén a szövetséges vagy más külföldi katonai szervezetek bármely szállítási ágazatot érintő mozgásainak, oszlopmeneteinek koordinálását és a végrehajtás ellenőrzését, a szállítások nyomon követését és aktuális helyzetükről információk szolgáltatását. Ennek érdekében a központ állandó kapcsolatot tart fenn a MÁV területileg illetékes igazgatóságaival, a beléptető határvasúti szervekkel. Ellátja a polgári közlekedési szervek által végzendő szolgáltatások igénybevételenek MH szintű összehangolását és koordinálását, a szolgáltatások számláinak ellenőrzését és kiegyenlítését. Feladatkörébe tartozik a katonai szervezetek személyi állományának, technikai eszközeinek, anyagainak szállítása, az őrzött szállítmányok kísérésének végrehajtása. A közutakon közlekedő katonai oszlopok, túlsúlyos vagy túlméretes járművek közlekedési engedélyének megkérése a polgári hatóságoktól, a kiadott éves, illetve időszakos útvonalengedélyek nyilvántartása és ellenőrzése. Ez a szervezet végzi az MH rakodógép-kezelők, emelőgép- és ADR-ügyintézők MH szintű képzését. Ennek technikai feltételei a szervezetébe tartozó táborfalvai bázison valósulnak meg, ahol korszerű és a katonai alkalmazást figyelembevevő kiképző-, oktató- és gyakorló bázis áll rendelkezésre. A központ irányítja az alakulatok ellátását közlekedés-szaktechnikai eszközökkel (konténerek, egység-rakományképző, rögzítő és raktározás-technikai eszközök). A központ végzi az anyagmozgató és rakodógépek beszerzését, bérlését, karbantartásának, javításának, felújításának szervezését. Ellátja a közlekedési hálózat és a műtárgyak állapotának, adatainak nyilvántartását, valamint a lánctalpas hadiutak és honvédségi iparvágányok karbantartásának koordinálását. A központhoz tartozik az autópálya- használattal kapcsolatos adminisztratív feladatok végrehajtása a honvédelmi szervezetek (HM) részére és az MH közlekedési vonatkozású érdekeinek képviselője a nemzetgazdasági beruházásoknál.

A katonai felső vezetés logisztikai támogatását a vizsgált időszak kezdetén ellátó igazgatóságok, szállítóezred látta el. Ezek összevonásából jött létre az 1. támogató dandár az MH LFI alárendeltségében. Az MH ÖLTP megalakulásakor e szervezet MH Támogató Ezreddé alakult át. 2007. január 1-vel az MH Híradó Parancsnokság, az MH Támogató Ezred és az MH Budapesti Helyőrségparancsnokság és alárendeltjei összevonásával megalakult az MH Támogató Dandár.

MH Támogató Dandár (MH TDD) feladatrendszere és rendeltetése speciális volt. Ebbe tartozott a Honvédelmi Minisztérium és a katonai felső vezetés részére a híradó, informatikai és elektronikus információvédelmi szolgáltatások és azok technikai feltételeinek biztosítása, a különböző szintű nemzeti, állami, katonai ünnepek és Budapest helyőrség protokolláris feladatainak végrehajtása, valamint a HM és az ellátásra utalt katonai szervezetek ellátása, logisztikai támogatása. Logisztikai vonatkozásban csak az utóbbi részt érdemes vizsgálni. A dandár kötelékébe tartozó ellátó szervezetek a HM objektumokban lévő személyi állomány étkeztetését, anyagi biztosítását (nyomtatvány, irodaszer, papír, számítástechnikai szakanyagok) oldották meg. A szállító zászlóalj, döntően a minisztérium és háttérintézményei számára állt rendelkezésre a személyszállító eszközökkel, buszokkal, kisbuszokkal, személyszállító gépjárművekkel. A dandár igen jelentős logisztikai kapacitásokkal rendelkezett a katasztrófák következményei felszámolásában való részvételhez. A HKR rendszerében felelősségi körébe tartozott a személy- és teherszállítás, valamint a tábori elhelyezési csoport működtetése. Ez utóbbi rövid készenléti időn belül képes volt sáttortábort telepíteni, ott tábori körülmények között a pihentetést, higiénias feltételeket biztosítani, valamint katonák vagy segélyezett polgári lakosság részére napi 3-szori meleg ételmezést kiszolgálni.

A dandár működtette a Mályiban lévő (3. számú) Kiképzési Oktatási és Regeneráló Központot (KORK) és a Püspökszilágyon lévő Kiképző Bázist és Lőteret.

A dandár megnevezése, mint már utaltam rá, többször változott, logisztikai feladatai 2011-ig viszonylag állandóak voltak.

A honvédelmi miniszter a 20/2010. (XI. 16.) HM határozatával megalapította a HM Üzemeltetési és Fenntartási Igazgatóságot. Az

igazgatóság a HM Infrastrukturális Ügynökségnek és az MH Támogató Dandárnak a minisztériumot ellátó szervezeti egységeiből jött létre.⁴

Összegzés, következtetések, tanulságok

A hadsereg logisztikai támogatásának eredményessége szempontjából nagy eredménye volt az eltelt 25 évnek, hogy a csapatszintű szervezetek viszonylag gyorsan kialakultak és leszámítva egy – egy gyorsan elvetet szervezési ötletet, nem sokat változtak. Így nyugodtan végezheték napi feladataikat.

A csapatszintű logisztikai szervezetek feladatrendszere az évek folyamán kellően megszilárdult. Az elvégzendő feladatok csak a technikai fejlesztés hatásainak megfelelően változnak. Ez a folyamat minimális szerkezeti változásokat is generálhat, ami a hadsereg fejlődésének természetes velejárója.

A központi ellátó szervezetek területén végbement integrációt a hadsereg méretének a csökkenése kellően indokolja. Továbbra is érdemes gondolkodni az integrált ellátó központ keretein belüli ágazati önállóság erősítésén, ami segíthet a gyorsabb és rugalmasabb ellátási rendszer kialakításában. Érdemes vizsgálni az új feladatoknak megfelelő képességek kialakításának (vagy visszaállításának) lehetőségét. Az állomány folyamatos képzésével kell felkészülni a felgyorsuló technikai fejlesztés logisztikai feladataira. Az új technikai eszközök kiszolgálási és ellátási igényeinek megfelelően módosításokat célszerű eszközölni a szervezeti felépítésben.

FORRÁSJEGYZÉK

- A Hazáért. A Magyar Honvédség múltja és jelene. 1848 – 2004. Szaktudás Kiadó Ház, Budapest, 2006.
- A honvédelem négy éve 1990 – 1994. Zrínyi Kiadó, Budapest, 1994.

---

⁴ 20/2010. (XI. 16.) HM határozat a Honvédelmi Minisztérium Üzemeltetési és Fenntartási Igazgatóság költségvetési szerv alapításáról. Hivatalos Értesítő 2010. évi 96. szám 13364. oldal.

- A honvédelem négy éve 1994 – 1998. Zrínyi Kiadó, Budapest, 1998.
- A honvédelem négy éve 1998 – 2002. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2002.
- A honvédelem négy éve 2002 – 2006. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2006.
- A magyar harc- és gépjárműfejlesztések története. A Magyar Honvédség Páncélos- és Gépjárműtechnikai Szolgálatfőnökség kiadványa, 2005.
- A vasmadarak gyógyítói. MH Légijármű Javítóüzem. Zrínyi Média, Budapest, 2011.
- Az MH fogyasztói logisztikai támogató rendszer vezetésének, irányításának, működésének alapjai. MH Összhaderőnemi Logisztikai és Támogató Parancsnokság, Budapest.
- Az MH Összhaderőnemi Logisztikai és Támogató Parancsnokság története 1997 – 2003. Az MH Összhaderőnemi Logisztikai és Támogató Parancsnokság kiadványa. Budapest, 2003.
- Az MH Összhaderőnemi Logisztikai és Támogató Parancsnokság évkönyve. A 2004. év eseményei. Az MH Összhaderőnemi Logisztikai és Támogató Parancsnokság kiadványa. Budapest, 2005.
- Az MH Összhaderőnemi Logisztikai és Támogató Parancsnokság története 2000 – 2006. Az MH Összhaderőnemi Logisztikai és Támogató Parancsnokság kiadványa. Budapest, 2006.
- Bakó Antal: Az MH Összhaderőnemi Logisztikai és Támogató Parancsnokság (MH ÖLTP) megalakulása, feladatrendszere, az átalakítási elképzelések. Katonai Logisztika 2002/1. szám – 121 – 135. oldal.
- Baráth István: Gondolatok a Magyar Honvédség Logisztikai Központ megalakítása kapcsán. Honvédségi Szemle 2013/4. szám – 1. oldal.
- Briák Ottó – Jároscsák Miklós: A Honvédelmi Minisztérium Gazdasági Tervező Hivatal jelenlegi helyzete és jövőbeni feladatai.
- Csendes László: Hadsereg-történet 1945 – 1998. Új Honvédségi Szemle, Különkiadás, 1998.
- Dr. Csabai György – Dr. Szántó Mihály: Átváltozások 1989 – 1999. Zrínyi, Budapest, 2001.
- Dr. Gáspár Tibor: A magyar katonai logisztika fejlődése a hadtudományi kutatások tükrében. Hadtudományi Tájékoztató 2004/1. szám – 59 – 66. oldal.

- Dr. Gáspár Tibor: Az új haderő haditechnikai ellátásának, logisztikai biztosításának igénye és lehetőségei. Hadtudományi Tájékoztató 2004/1. szám – 102 – 110. oldal.
- Dr. Gáspár Tibor: A fegyver- és lőszerbiztosítás hazai történetének fontosabb tanulságai. PhD értekezés. ZMNE, 2008.
- Dr. Gáspár Tibor: A logisztikusok napja. „Történelmi” visszatekintés. Haditechnika 2009/6. szám – 20 – 22. oldal.
- Dr. Gáspár Tibor: Az MH Összhaderőnemi Logisztikai és Támogató Parancsnokság. Haditechnika 2010/6. szám – 50 – 52. oldal.
- Dr. Gáspár Tibor: Az integrált ellátó központok kialakulása és működése. Honvédségi Szemle 2014/1. szám – 52 – 72. oldal.
- Emlékkönyv. MH Vegyivédelmi Anyagellátó Központ 1950 – 2000. MH Vegyivédelmi Anyagellátó Központ, Budapest, 2000.
- Hazánk dicsőségére. 160 éves a Magyar Honvédség. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2008.
- Gáspár Tibor: Katonai Logisztika. Tankönyv, Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, 2008.
- Honvédelem 2000 – 2001. HM Sajtóféosztály.
- Hunyadi Mátyás – Fejes Sándor: A HM Ingatlankezelési Hivatal megalakulása és tevékenysége. Katonai Logisztika 2006/1. szám – 245 – 279. oldal.
- Jároscsák Miklós: Változások a honvédség logisztikai rendszerében. Katonai Logisztika 2000/4. szám – 3 – 22. oldal.
- Kádár Róbert: Megalakult a HM Fejlesztési és Logisztikai Ügynökség (HM FLÜ). Katonai Logisztika 2007/2. szám – 3 – 8. oldal.
- Kókai Ernő: Ötven éves az MH Katonai Közlekedési Központ. Katonai Logisztika 2007/4. szám – 245 – 276. oldal.
- Logisztikai támogatás. MH 64. Boconádi Szabó József Logisztikai Ezred. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2009.
- Magyar Honvédség Ruházati Ellátó Központ. Évkönyv 1997. Budapest, 1998.
- MH Összhaderőnemi Logisztikai és Támogató Parancsnokság. A láthatatlan hadsereg. A Honvédelmi Minisztérium Sajtó- és Tájékoztató Irodájának kiadványa.
- Prof. Dr. Báthy Sándor: A Magyar Honvédség anyagi biztosításának rendszere. Magyar Honvédség Humán Szolgáltató Központ, Budapest, 1997.

- Rácz János: Az MH logisztikai rendszere, fejlődésének eseménytörténete. Katonai Logisztika 2001/1. szám – 20 – 31. oldal.
- Tudományos emlékülés (vegnyvédelmi technikai szolgálat). Katonai Logisztika 2000/4. szám – 176 – 247. oldal.
- Ujvári Mihály: Egy évszázad a katonai ruházati ellátás szolgálatában. HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum. Budapest, 2009.
- Úton a XXI. század felé. HM Kommunikációs Főigazgatóság.
- Zsiborás János: A HM HVK Logisztikai Csoportfőnökség megalakulása és jelenlegi helyzete. Katonai Logisztika 2002/1. szám – 105 – 120. oldal.